

گفتگو با کریستین ژاک

ترجمه ناهید فروغان

نویسنده رمان پنج جلدی رامسس

۲۴۰

به تازگی انتشارات ققنوس ترجمه رمان پنج جلدی «رامسس» اثر کریستین ژاک را که تاکنون بیش از ده میلیون نسخه در جهان به فروش با ترجمه ناهید فروغان به بازار کتاب عرضه کرده است. نام رامسس تجسم شکوه و قدرت تمدن فراعنه است. او که پسر طاعت فریبگی نور، فرزند آفتاب بود، بیش از شصت سال سلطنت کرد و مصر را به درجه‌ای از عظمت رساند که در تاریخش بی سابقه بود. کریستین ژاک با قلم جادویی خود عهد باستان را از جزوه‌ها درسی بیرون می‌کشد و به خواننده قلمرو وسیعی از تاریخ، اروپا، مبارزه و شعر تقدیم می‌دارد.

ترجمه درخشان و خواندنی ناهید فروغان در انتقال زیبایی‌های این رمان تاریخی، اسطوره‌ایی موفق بوده است. و سرانجام اینکه انتشارات ققنوس به نحو شایسته‌ایی در عرضه کتاب اقدام کرده است.

رنور

ترجمه ناهید فروغان

کریستین ژاک در سال ۱۹۴۷ در پاریس به دنیا آمد. در نوجوانی با مطالعه کتاب سه جلدی تاریخ تمدن مصر باستان نوشته ژاک پیرن (Jacque Pirenne) سرنوشتش رقم زده شد، در هفده سالگی پیش از گرفتن دیپلم متوسطه ازدواج کرد و با همسر جوان خود برای گذراندن ماه عسل به مصر، به ممفیس رفت و در آنجا مجسمه غول پیکر رامسس دوم را از نزدیک دید.

در بیست سالگی اولین کتاب خود را که جستاری در باب روابط مصر باستان و قرون وسطا بود، نگاشت. سپس فلسفه را رها کرد و به مطالعات باستان شناختی و مصرشناختی روی آورد و در این راه به اخذ دکترای مصرشناسی در سوربن نایل آمد. با گرفتن دکتری دیگر کار راه دانشگاهی در برابرش گشوده بود.

اما کریستین ژاک می خواست بنویسد. حدود بیست جستار منتشر کرد که از آن جمله است کتاب فراعنه بزرگ که در سال ۱۹۸۱ منتشر شد و به دریافت جایزه آکادمی فرانسه نایل آمد. در سال ۱۹۸۷ با انتشار رمان شامپو لیون مصری شهرت به سراغش آمد و زندگی اش را زیر و رو کرد... در چهل سالگی دیگر می توانست به رؤیای دوران کودکی خود جامه عمل بپوشاند:

کریستین ژاک با همسرش پاریس را ترک کرد و در خانه ای با کتابخانه ای که دارای بیش از ده هزار کتاب مرجع بود مستقر شد. مصر دیگر جایگاهی باور نکردنی در زندگی او به دست آورده بود.

کریستین ژاک روزی ۱۲ تا چهارده ساعت کار می کند. او رمان توت عنخ آمون را در سال

۱۹۹۲ منتشر کرد و جایزه ناشران فرانسه را از بابت نگارش آن دریافت کرد. کتاب سه جلدی او قاضی مصر که در سال ۱۹۹۳ و ۱۹۹۴ منتشر شد، یک سال تمام جزو کتابهای پرفروش ماند و حدود ۳۰۰/۰۰۰ نسخه از آن به فروش رفت. جلد سوم آن به نام دادگری وزیر به سرعت جایگاه اول را در فهرست کتابهای برگزیده اکسپرس اشغال کرد.

او مدتی مدیر پژوهشکده رامسس بود. در حال حاضر عضو انجمنهای مختلف مصرشناسی است و کشفیات محوطه‌های باستان شناختی را دنبال می‌کند.

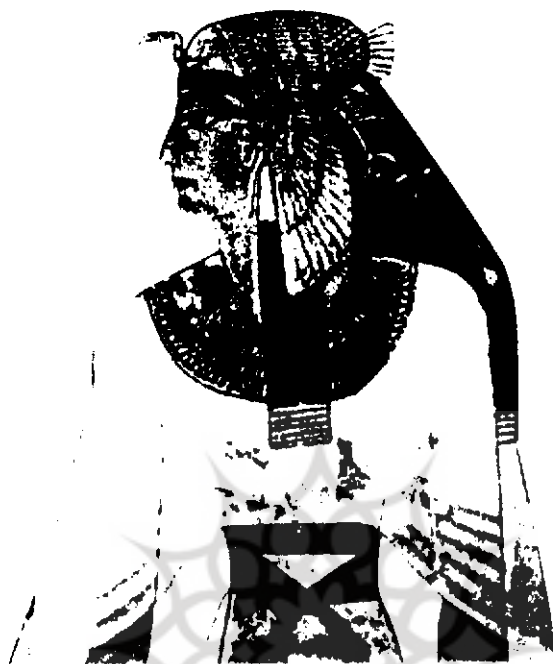
در سال ۱۹۹۵ به نگارش زندگینامه رامسس دوم دست زد. جلد اول آن به نام پسر نور در ۶۵۰/۰۰۰ نسخه به فروش رفت. تا به حال یازده میلیون نسخه از این مجموعه پنج جلدی در سراسر جهان به فروش رفته است. بدین ترتیب کریستین ژاک به یکی از پرخواننده‌ترین نویسندگان جهان تبدیل شده است.

رمان جدید او سنگ نور در سال ۲۰۰۰ در چهار جلد منتشر شد و تا به حال به ۲۳ زبان ترجمه و در پنج میلیون نسخه به فروش رفته است. آنچه را که می‌خوانید گفتگویی است با کریستین ژاک که نکات تازه‌ایی از زندگی و آثارش را بیان کرده است.

کتابخانه شما نشان می‌دهد که شما هم رمان‌نویس و هم جستارنویس هستید.

کدامیک از این دو رشته گام نه‌اید؟

کریستین ژاک
رامسس
بانوی ابوسمبل

کریستین ژاک: در واقع از سیزده سالگی، پیش از آشنا شدن با مصر داستان می‌نوشتم. چند رمان هم نوشتم... فعالیت‌م به عنوان پژوهشگر و مصرشناس به موازات رمان‌نویسی جریان داشت تا روزی که جهان داستان‌نویسی و مصرشناسی‌ام با هم یکی شدند. از آن زمان به بعد بود که مردم به کارم علاقه‌مند شدند... اما من را هم‌را در هر دو زمینه ادامه می‌دهم و گفتگوی رمان‌نویس با مصرشناس از خلال جستارها و رمانها ادامه دارد. چون شیفته موسیقی هستم می‌توانم بگویم که رمان برایم مثل اپراو جستار مانند سونات است. وجه مشترکشان این است که هر دو با نوشتن تحقق می‌یابند؛ به عقیده من نوع نوشته باید با موضوعی که به آن می‌پردازیم، سازگار باشد، مثلاً برای ترسیم چهره شخصیت بزرگی چون رامسس بهتر است به داستانگویی متوسل شویم و به نقالان شرقی امثال کنیم.

— این عشق به مصر که شما تحصیلات خود را به آن اختصاص دادید به چه ترتیب گریبانگیرتان شد؟

— از مطالعه یک کتاب! به توصیه کتابفروشم با پول توجیبی‌ام کتاب جالبی از پیرن (Pirrenne) درباره تمدن مصر باستان خریدم. با خواندن آن جهانی آشنا، نزدیک و غنی، «جهان خودم» را کشف کردم! در حین دنبال کردن کار داستان‌نویسی که اولین موضوعهای آن هیچ چیز

مصری نداشت، بلکه بیشتر از رمانتیک‌های آلمانی و ژرار دونروال ملهم بود، به تحصیلات خود در رشته ادبیات کلاسیک (زبان لاتین و یونانی، و فلسفه)، تاریخ هنر و بالاخره مصرشناسی در سوربن ادامه داد. در سوربن این بخت را داشتم که از تعالیم دو دانشمند به نام پل بارگه (Paul Barguet) و ژان لوکلان (Jean Leclant) برخوردار شوم. پس عشق من به مصر در جوانی شکل گرفت و ادامه یافت! هر سفر برایم کشفی جدید، شگفتی‌ای دیگر بود. چگونه ممکن بود جز این باشد؟ مگر مصر سه هزار سال شکوه تقدیممان نکرده است؟ هر چه قلمرویی را بیشتر بشناسیم، بیشتر به آن علاقه‌مند می‌شویم...

— در رمان سنگ نور شما داستان گروه صنعتگران و هنرمندانی را شرح می‌دهید که در روستای اسرارآمیزی زندگی می‌کنند. آنان از قوانین خودشان پیروی می‌کنند. این روستا وجود دارد... شما آثار آن را چگونه باز یافتید؟

نام جدید آن دیرالمدینه است و در ساحل غربی طیوه، یعنی الاقصر واقع شده است. مصریان آن را جایگاه حقیقت (ست مات / Set Maât)، جایی که مات، الهه حقیقت و عدالت و هماهنگی کیهانی ظهور می‌کند، می‌نامیدند... وظیفه صنعتگران اندکی که در این روستای محصور در دیوارهای بلند زندگی می‌کردند، از نظر حکومت مصر باستان اساسی بود، و آن ساختن و آراستن اقامتگاههای ابدی فراعنه سلسله‌های هجدهم، نوزدهم و بیستم بود. به عبارت دیگر، احداث مقبره‌های درّه شاهان که یکی از معروفترین محوطه‌های باستان شناختی در مصر و در جهان است. باستان‌شناسی فرانسوی به نام برنار برویر (Bernard Bruyère) بخش اعظم کاوشهای این محوطه را انجام داد و ماهیت واقعی این مکان را دریافت. بلکه این صنعتگران استثنایی به صورت خانوادگی در آن مکان به سر می‌بردند. آنان دادگاه خاص خود را داشتند. خودشان گورشان را می‌ساختند. کاهنان و کاهنه‌های خود بودند و مستقیماً به فرعون وابسته بودند. فرعون معاششان را تأمین می‌کرد تا آنها بتوانند فقط به کار خودشان بپردازند. خوشبختانه اسناد فراوانی در مورد این روستا و این گروه برجا مانده است. بخصوص در «وقایعنامه» ای شرح زندگی روزمره این جماعت کوچک ثبت شده است. با مطالعه این وقایعنامه ساعات کار، عادات و ماجراهای خوب یا بد این اجتماع را می‌شناسیم. خلاصه این وقایعنامه وسیله‌ای است که این صنعتگران را که زندگیشان را وقف خلق شاهکارهای هنری مصر باستان کردند، به ما می‌شناساند.

— با توجه به زیر و بمهای تخیلی این داستان و اطلاعات فراوانی که به خواننده منتقل می‌کنید، میل دارم از روش نگارش شما آگاه شوم.

Christian Jacq Ramsès

***
Le temple
des
millions d'années

Ramsès était seul, il attendait un signe
de l'invisible. Seul face au désert, à
l'immensité d'un paysage brûlé et
aride, seul... son destin dont la

ROCKET

2

Christian Jacq Ramsès

***

La bataille
de
Kadesh

Le cheval de Damio galopait sur la piste
surchauffée menant à la Demeure du
Lion, une bourgade de Syrie du Sud,
fondée par l'illustre pharaon Sethi

ROCKET

3

برای من در خلق داستان چند دوره وجود دارد. همیشه چندین پروژه ذهنم را به خود مشغول می‌کند، می‌گذارم که آنها پخته شوند و در عین حال پژوهشهایم را در محل و در موزه یا با مطالعه نوشته‌های علمی دنبال می‌کنم. به تدریج یکی از پروژه‌ها آن قدر نیرو می‌گیرد که بقیه را در محاق می‌برد. واقعه همیشه در مصر در یکی از محوطه‌های باستان‌شناختی رخ می‌دهد، مثلاً در معبد چند هزار ساله رامسس دوم وقتی آرزوی نگارش حماسه او در من شکل گرفت. یا در دیرالمدینه در مورد سنگ نور. بعد نوبت می‌رسد به پی‌ریزی و خلق استخوانبندی رمان، ملاقات با شخصیتها و سخن گفتن با همسرم درباره آنها و انجام دادن پژوهشهای جدی در مورد این یا آن مسئله. این مرحله «زایش» با نخستین تلاشها برای نگارش همراه است که با کار طولانی و کند داستان‌پردازی در تنهایی دنبال می‌شود. بسیاری از نویسندگان با این تنهایی آشنا هستند با این تنهایی شدید و ضروری برای آنکه دست دبیر بتواند سرنوشت‌های متعدد را زنده کند... رمانهای بلندی چون سنگ نور محصول چندین سال کارند، چندین سالی که طی آنها پرونده‌هایی را پر کردم، تحقیقاتی را ادامه دادم بدون آنکه بدانم مرا به سر منزل مقصود می‌رسانند یا خیر. اما وقت تصمیم گرفته می‌شود، اجزای پراکنده سامان می‌یابند و بخصوص شور نوشتن و شکل دادن و منتقل کردن بر وجودم مستولی می‌شود. برایم هیچ چیز دشوارتر از پایان دادن به داستانی نیست که با عشق و شیفتگی آن را آفریده‌ام، هر چند می‌دانم که متن مثل موسیقی در گوش شنوندگان، در چشم خوانندگان زندگی خواهد کرد.

—رمان رامسر شما در بیش از ده میلیون نسخه در جهان به فروش رفته است، این برای نویسندگانی فرانسوی فوق‌العاده است... واکنشتان در برابر این موفقیت چیست؟

این برایم واقعاً خارق‌العاده است، حال صنعتگری را دارم که کارش را با اشتیاق انجام داده بارها و بارها آن را مرور کرده تا نقایصش را بر طرف کند و حالا شاهد موفقیت آن است... اما در عین حال نسبت به ناشرانی که پروژه‌هایم را باور کردند، احساس حق‌شناسی می‌کنم و از خوانندگانی که برایم نامه نوشته‌اند سپاسگزارم. آنها باعث شدند که من تمام زندگی‌ام را به نوشتن اختصاص دهم و به انتقال چیزی که مصر و زندگی به من تقدیم کرده‌اند، ادامه دهم.

مؤسسه پژوهشی و انتشاراتی کومش

ناشر کتابهای فرهنگ و تاریخ و عرفان ایران

آخرین پژوهش‌های شاعر، محقق و نویسنده

عبدالرفیع حقیقت را تقدیم می‌کند.

- ۱ — شاعران بزرگ ایران از رودکی تا بهار / ۶۴۰ صفحه / قطع وزیری
- ۲ — تاریخ روابط خارجی ایران (از کهن‌ترین زمان تاریخی تا عصر حاضر) / ۵۶۰ صفحه / قطع وزیری
- ۳ — خدمات ایرانیان به اسلام / ۴۳۲ صفحه / قطع وزیری
- ۴ — نقش ایرانیان در تاریخ تمدن جهان / ۵۶۸ صفحه / قطع وزیری
- ۵ — شهیدان قلم و اندیشه / ۶۲۴ صفحه / قطع وزیری
- ۶ — تقویم تاریخ سیاسی ایران (هفت هزار سال تقویم تاریخ ایران) / ۶۸۰ صفحه / قطع وزیری

نشر کومش — تلفن: ۸۰۴۸۰۰۴

مرکز توزیع مؤسسه گسترش — تلفن: ۱۹ — ۸۷۹۴۲۱۸